

Plan wynikowy z wymaganiami edukacyjnymi z przedmiotu historia w zakresie podstawowym dla klasy I szkoły branżowej

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
I. Starożytność					
1. Najstarsze ośrodki cywilizacyjne starożytności	– wyjaśnia pojęcia: <i>historia, chronologia, epoka, system irygacyjny, struktura społeczna, miasta-państwa, stella, piramida, monarchia despotyczna, rządy teokratyczne, politeizm, mumifikacja, kodeks praw, system kastowy, faraon, życie pośmiertne.</i>	– wymienia najstarsze starożytne cywilizacje; – wskazuje cechy charakterystyczne cywilizacji starożytnego Wschodu; – przedstawia najważniejsze systemy etyczno-religijne wyróżniane w starożytnych cywilizacjach.	– omawia położenie starożytnych cywilizacji Bliskiego i Dalekiego Wschodu; – charakteryzuje cywilizację starożytnego Egiptu, Mezopotamii, Indii i Chin.	– rozróżnia rodzaje pisma w poszczególnych cywilizacjach starożytnych; – porównuje rozwój cywilizacji Bliskiego Wschodu z cywilizacjami Indii i Chin.	– sytuuje w czasie i przestrzeni cywilizacje starożytne; – uzasadnia, kiedy możemy mówić o początkach historii poszczególnych państw.
2. Dziedzictwo antycznej cywilizacji greckiej	– wyjaśnia pojęcia: <i>Hellenowie, Hellada, kultura mykeńska, wieki ciemne, epoka archaiczna, wielka kolonizacja, epoka klasyczna, imperium, wojna peloponeska, epoka hellenistyczna,</i>	– wymienia najważniejsze wydarzenia i procesy w dziejach Greków od ich przybycia na obszar Hellady po czasy Aleksandra Wielkiego; – omawia bitwę pod Maratonem i Termo-	– charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia greckiej kultury i sztuki; – przedstawia strony biorące udział w wojnie peloponeskiej.	– wyjaśnia, czym były greckie <i>poleis</i> i na czym polegały ich systemy ustrojowe; – określa, jakie działania Aleksandra Wielkiego wpłynęły na stworzenie imperium.	– analizuje cechy kultury hellenistycznej; – uzasadnia, dlaczego Ateny nazywa się ojczyzną demokracji.

	<i>polis, obywatel, oligarchia, demokracja, sąd skorupkowy, ostracyzm, strateg, heros, mit, wyrocznia, igrzyska w Olimpii, dramat, filozofia, kolumny, realizm.</i>	pilami.			
3. Dzieje i osiągnięcia cywilizacyjne starożytnego Rzymu. Początki chrześcijaństwa	– wyjaśnia pojęcia: <i>republika, plebejusze, patrycjusze, trybun ludowy, senat, prawo weta, Imperium Romanum, prowincja, Cesarstwo Rzymskie, romanizacja, wielka wędrówka ludów, Germanie, kopuła, łuk, cyrk, amfiteatr, termy, łuk triumfalny, chrześcijaństwo, Mesjasz, bazylika, biskup, diecezja, doktryna, edykt mediolkański.</i>	– omawia przykłady osiągnięć architektury, literatury i sztuki w starożytnym Rzymie; – przedstawia wkład starożytnych Rzymian w dziedzictwo cywilizacji europejskiej.	– charakteryzuje najważniejsze etapy rozwoju chrześcijaństwa w I–IV w. n.e.; – przedstawia proces tworzenia i upadku republiki w Rzymie; – rozumie znaczenie narodzin i rozwoju chrześcijaństwa dla kultury europejskiej.	– wskazuje różnice pomiędzy społeczeństwem greckim a rzymskim – zwłaszcza w zakresie ich organizacji politycznej; – uzasadnia i ocenia wpływ greckiej myśli filozoficznej, sztuki oraz religii na cywilizację starożytnego Rzymu.	– analizuje, czym różniło się chrześcijaństwo od innych wierzeń starożytności i jakie były źródła jego popularności; – uzasadnia, że Rzymianie przyczynili się do powstania aktualnej do dziś koncepcji prawa.
II. Średniowiecze					
4. Cesarstwo Bizantyjskie oraz świat islamu	– wyjaśnia pojęcia: <i>Cesarstwo Wschodniorzymskie, Bizancjum, Arabowie, ikonoklaści (obrazoburcy), papież,</i>	– omawia charakterystyczne cechy literatury i sztuki arabsko-muzułmańskiej; – przedstawia podłoże, przebieg i konse-	– charakteryzuje cechy bizantyjskiego kręgu kulturowego, uwzględniając specyfikę wschodniego chrześcijaństwa.	– analizuje, jaką rolę odegrali Arabowie i islam w dziejach Bliskiego Wschodu i basenu Morza Śródziemnego.	– uzasadnia wpływ Arabów i islamu na średniowieczną Europę, uwzględniając ich osiągnięcia w matematyce, astronomii,

	<i>klątwa, rozłam w Kościele, sztuka bizantyjska, kościół Hagia Sophia (Mądrości Bożej), islam, muzułmanin, prorok, Allah, Koran, kalif, meczet.</i>	kwencje sporu związanego z kultem świętych obrazów, do którego doszło w Bizancjum w VIII i IX w.			medycynie i filozofii.
5. Europa Zachodnia	– wyjaśnia pojęcia: <i>Europa barbarzyńska, wyznanie ariańskie, język romański, obrządek łaciński, klasztor, upadek życia miejskiego, Merowingowie, Królestwo Franków, majordomus, traktat w Verdun, dynastia karolińska, Rzesza Niemiecka, Święte Cesarstwo Rzymskie Narodu Niemieckiego, feudalizm, lenno, senior, wasal, warstwa rycerska, immunitet, Państwo Kościelne, uniwersalizm, niewola awiniońska, wielka schizma zachodnia, rekonkwista, krucjaty, zakony rycerskie, Cesarstwo Łacińskie.</i>	– omawia konflikt pomiędzy cesarzem i papieżem, którego podłożem było starcie się dwóch uniwersalizmów: cesarskiego i papieskiego; – przedstawia uwarunkowania oraz następstwa wypraw krzyżowych; – wyjaśnia postanowienia traktatu z Verdun.	– charakteryzuje rolę Karola Wielkiego oraz epoki karolińskiej w dziejach Europy; – sporządza linię czasu z najważniejszymi wydarzeniami z wypraw krzyżowych.	– analizuje, jak potoczyły się losy zachodniej Europy po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego, uwzględniając kwestie zmian w życiu społecznym i sposobie sprawowania władzy.	– uzasadnia znaczenie koronacji cesarskiej Karola Wielkiego i Ottona I dla dziejów zachodniej Europy.

6. Kultura łacińskiej Europy w średniowieczu	– wyjaśnia pojęcia: <i>katolicyzm, prawo-sławie, język łaciński, kultura rycerska, kultura dworska, poematy rycerskie, trubadur, literatura łacińska, scholastyka, uniwersytet, romanizm, gotyk, plan prostokąta lub krzyża łacińskiego, sklepienia kolebkowe i krzyżowe, półkolisty łuk, transept, sklepienia krzyżowo-żebrowe, przypory, łuki oporowe, witraż, rozeta, pinakle, malarstwo ołtarzowe.</i>	– omawia uniwersalny charakter kultury chrześcijańskiej Europy; – przedstawia cechy stylu romańskiego i gotyckiego i podaje przykłady; – wyjaśnia rolę uniwersytetów, czyli niezależnych zrzeszeń studentów i profesorów w rozwoju wiedzy oraz kształceniu.	– analizuje, na czym opierał się uniwersalny charakter kultury zachodnioeuropejskiego średniowiecza, jaką rolę odgrywało w jej rozwoju chrześcijaństwo oraz jakie były jej wspólne źródła i przejawy.	– analizuje, jakie znaczenie miał postępujący rozwój twórczości w językach narodowych w Europie w omawianym okresie; – porównuje ze sobą styl romański i gotycki w architekturze średniowiecznej.	– uzasadnia ponadczasowe znaczenie osiągnięć kulturowych i naukowych uniwersalnego charakteru kultury zachodnioeuropejskiej.
7. Starożytność i średniowiecze – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
8. Starożytność i średniowiecze – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
III. Ziemia polskie w średniowieczu					
9. Narodziny państwa polskiego – panowanie Mieszka I i Bolesława Chrobrego	– wyjaśnia pojęcia: <i>państwo Polan, gród, obrządek łaciński, trybut, dynastia Piastów, Wielkopol-</i>	– przedstawia terytoria, które weszły w skład państwa Mieszka I; – wymienia terytoria,	– uzasadnia, jakie znaczenie dla powstającego państwa polskiego miało przyjęcie chrześcijaństwa;	– ocenia, jakie znaczenie dla Polski miał zjazd gnieźnieński i koronacja królewska Bolesława Chrobrego.	– uzasadnia wpływ chrystianizacji Polski na przejęcie dorobku cywilizacji zachodnioeuropejskiej;

	<p><i>ska, Grody Czerwieńskie, Śląsk, Małopolska, Dagome iudex, opole, drużyna książęca, kanonizacja, relikwie męczennika, zjazd gnieźnieński, „Kronika” Galla Anonima, Drzwi Gnieźnieńskie, arcybiskupstwo, świadczenia, daniny, służebności.</i></p>	<p>które znajdowały się pod panowaniem Bolesława Chrobrego po 1018 r.</p>	<p>– omawia stosunki Polski Bolesława Chrobrego z sąsiadami.</p>		<p>– analizuje rolę zjazdu gnieźnieńskiego w 1000 r. w procesie wzmacniania pozycji Bolesława Chrobrego i jego państwa.</p>
<p>10. Monarchia piastowska w latach 1025–1138</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>reakcja pogańska, trybut, woj, prawo rycerskie, główszczyzna, nawiązka, opactwo benedyktynów, obóz papieski, palatyn (wojewoda).</i></p>	<p>– omawia sytuację, jaka panowała na ziemiach polskich po objęciu władzy przez Mieszka II oraz po jego śmierci; – wymienia terytoria, które znajdowały się pod panowaniem Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Krzywoustego.</p>	<p>– charakteryzuje przyczyny i konsekwencje konfliktu króla Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem; – omawia przyczyny i skutki reakcji pogańskiej w okresie osłabienia władzy centralnej po śmierci Mieszka I.</p>	<p>– analizuje i ocenia politykę zagraniczną Bolesława Krzywoustego i wymienia jego najważniejsze osiągnięcia; – charakteryzuje przemiany związane z nadaniem przez Kazimierza Odnowiciela ziemi dla wojów na prawie rycerskim.</p>	<p>– uzasadnia, czy słusznie Kazimierz otrzymał przydomek „Odnowiciel”.</p>
<p>11. Rozbicie dzielnicowe i jego skutki</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>statut (testament) Bolesława Krzywoustego, princeps, senior, pryncypat, seniorat, możnowładztwo krakowskie, monarchia</i></p>	<p>– omawia zasady zawarte w ustawie sukcesyjnej (tzw. testamentie) Bolesława Krzywoustego; – wyjaśnia przyczyny i konsekwencje roz-</p>	<p>– wyjaśnia, jakie konsekwencje miały następujące wydarzenia: sprowadzenie zakonu krzyżackiego, bitwa pod Legnicą i zabójstwo Przemysła II;</p>	<p>– charakteryzuje zasady i przebieg kolonizacji na prawie niemieckim oraz podaje przykłady tego procesu; – analizuje proces,</p>	<p>– analizuje czynniki, które doprowadziły do ożywienia gospodarczego na ziemiach polskich w XII–XIII w.</p>

	<i>Henryków śląskich, Mongołowie (Tatarzy), zakon krzyżacki, kolonizacja na prawie niemieckim, lokacja, kolonizacja wewnętrzna, wolnizna, trójpolówka, sołtys, podgrodzie, osada targowa, prawo magdeburskie, wójt.</i>	bicia dzielnicowego.	– sporządza linię czasu prezentującą etapy przebiegu rozbitcia dzielnicowego w Polsce.	który doprowadził do upadku zasady pryncypatu i senioratu oraz podaje konsekwencje tych wydarzeń.	
12. Polska za Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego	– wyjaśnia pojęcia: <i>dynastia Przemyślidów, bunt wójta Alberta, Szczerbiec, wieczysty pokój, zjazd monarchów w Krakowie, pieczęć majestatowa, statut piotrkowski, statut wiślicki, Akademia Krakowska, przymus drogowy, prawo składu, żupy solne.</i>	– wymienia osiągnięcia i niepowodzenia Władysława Łokietka w polityce wewnętrznej i zagranicznej; – omawia proces odbudowy Królestwa Polskiego przez Władysława Łokietka.	– charakteryzuje i ocenia politykę króla Kazimierza Wielkiego wobec zakonu krzyżackiego i Jana Luksemburskiego; – zaznacza na mapie ziemie, które wchodziły w skład państwa polskiego za Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego.	– ocenia panowanie Władysława Łokietka; – charakteryzuje przemiany gospodarcze i społeczne, jakie zaszły w Polsce w czasach Kazimierza Wielkiego.	– uzasadnia, jakie znaczenie dla odbudowującego się Królestwa Polskiego miał pokój kaliski; – ocenia rządy króla Kazimierza; – uzasadnia, czy słusznie zasłużył on na przydomek „Wielki”.
13. Od unii polsko-węgierskiej do unii polsko-litewskiej. Polska za panowania Ludwika Węgierskiego i Władysława Jagiełły	– wyjaśnia pojęcia: <i>Andegawenowie, przywilej koszycki, unia personalna, Jagiellonowie, wielka wojna z zakonem krzyżackim, I pokój toruński.</i>	– wyjaśnia istotę unii personalnej i wskazuje przykłady takich unii w dziejach Polski średniowiecznej.	– charakteryzuje okoliczności zawarcia unii polsko-litewskiej w XIV w.; – przedstawia okres panowania Ludwika Węgierskiego w Polsce.	– charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie w XV w.; – ocenia wpływ przywilejów zdobytych przez szlachtę w omawianym	– ocenia znaczenie zawarcia unii polsko-litewskiej w XIV w.; – analizuje rządy króla Władysława Jagiełły.

				okresie na życie społeczne, polityczne i gospodarcze w Królestwie Polskim.	
14. Państwo polsko-litewskie za panowania Władysława Warneńczyka i Kazimierza Jagiellończyka	– wyjaśnia pojęcia: <i>władza regencyjna, unia personalna polsko-węgierska, wojna trzynastoletnia, Związek Pruski, konfederacja, przywilej inkorporacyjny, II pokój toruński, Prusy Zakonne, Tajna Rada Związku Pruskiego, folwark szlachecki, pańszczyzna, układ o sukcesji, rada koronna, przywileje szlacheckie, urzędnicy ziemscy, sejmiki ziemskie, sejm walny, izba poselska i senatka.</i>	– omawia zmiany terytorialne po zawarciu II pokoju toruńskiego w 1466 r.; – przedstawia przyczyny i konsekwencje wojny trzynastoletniej z zakonem krzyżackim.	– wyjaśnia, jaki charakter miała monarchia w Polsce w XV w. i jaki był zakres władzy króla.	– ocenia wpływ przywilejów zdobytych przez szlachtę do końca XV w. na życie społeczne, polityczne i gospodarcze w Królestwie Polskim.	– charakteryzuje i ocenia politykę dynastyczną Jagiellońców w XV w.
15. Miejsce Polski w średniowiecznej Europie. Kultura na ziemiach polskich	– wyjaśnia pojęcia: <i>cywilizacja zachodnioeuropejska, kultura łacińska, misje chrystianizacyjne, synkretyzm, kalendarz liturgiczny, kalendarz juliański, roczniki,</i>	– wyjaśnia, jakie znaczenie miało przyjęcie chrześcijaństwa w obrządku łacińskim przez Mieszka I; – wymienia najstarsze zabytki piśmiennictwa w języku polskim	– charakteryzuje rozwój szkolnictwa w Królestwie Polskim; – umieszcza na mapie Polski symbole przedstawiające zabytki romańskie	– charakteryzuje sztukę romańską i gotycką na ziemiach polskich; – analizuje informacje na temat zabytków sztuki średniowiecznej w swojej	– uzasadnia, jaką rolę odegrała Akademia Krakowska w procesie alfabetyzacji ziem polskich.

	<i>kroniki, „Bogurodzica”, „Kazania świętokrzyskie”, „Psalterz floriański”, szkoły katedralne, szkoły zakonne, szkoły parafialne, Drzwi Gnieźnieńskie, płyta wiślicka, romański portal, Collegium Maius, Barbakan, Ołtarz Mariacki, gotycki ratusz, freski w Kaplicy Trójcy Świętej na Zamku w Lublinie.</i>	oraz kroniki i ich twórców.	i gotyckie polskiego średniowiecza.	miejsowości lub regionie.	
16. Ziemie polskie w średniowieczu – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
17. Ziemie polskie w średniowieczu – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
IV. Czasy nowożytne					
18. Wielkie odkrycia geograficzne i europejska ekspansja kolonialna	– wyjaśnia pojęcia: <i>busola, karawela, kość słoniowa, Indie, linia rozgraniczająca, kolonializm, konkwistador, niewolnictwo, Ameryka Łacińska, Mulaci, Metysi.</i>	– wymienia największych europejskich odkrywców i ich osiągnięcia; – wyjaśnia, dlaczego na przełomie epok średniowiecznej i nowożytnej, Europejczycy podjęli wyprawy odkrywcze	– charakteryzuje najważniejsze następstwa odkryć geograficznych i ekspansji kolonialnej; – umieszcza na mapie konturowej świata symbole przedstawiające nowo założone kolonie.	– charakteryzuje proces powstawania pierwszych nowożytnych imperiów kolonialnych i ich wpływ na nowy podział świata.	– uzasadnia, na czym opierał się sukces państw kolonialnych od XV do XVI w.

		i rozpoczęli ekspansję kolonialną na innych kontynentach.			
19. Reformacja i konflikty religijne w Europie	– wyjaśnia pojęcia: <i>reformacja, konflikty religijne, odpust, bulla, pastor, luteranizm, wojna chłopska, protestanci, pokój augsburski, kalwinizm, predestynacja, akt supremacji, Kościół anglikański, hugenoci, noc św. Bartłomieja, edykt nantejski, sobór trydencki, Towarzystwo Jezusowe – jezuici, kontrreformacja, Święte Oficjum, „Indeks ksiąg zakazanych”</i> .	– przedstawia okoliczności, w jakich doszło do walk religijnych w krajach europejskich; – wymienia państwa, w których dominowały wyznania protestanckie oraz te, w których panowała religia katolicka.	– charakteryzuje przyczyny wystąpień zwolenników reformacji przeciwko doktrynie i sposobowi funkcjonowania Kościoła katolickiego.	– przedstawia działania Kościoła katolickiego podjęte w odpowiedzi na reformację; – charakteryzuje najważniejsze założenia wyznań protestanckich.	– analizuje, czym się różnił luteranizm od kalwinizmu; – podaje i ocenia następstwa reformacji i kontrreformacji w wybranych państwach Europy.
20. Kultura europejska epoki renesansu i baroku	– wyjaśnia pojęcia: <i>humanizm, myśl humanistyczna, druk, maszyna drukarska, odrodzenie, renesans, krytycyzm, zasada „cel uświęca środki”, perspektywa linearna, barok, styl barokowy, monumentalizm, światłocień, Wersal,</i>	– wymienia najważniejszych artystów renesansu i baroku.	– charakteryzuje idee głoszone przez humanistów; – wskazuje i porównuje ze sobą najważniejsze cechy kultury renesansowej i barokowej.	– na podstawie zamieszczonych źródeł wskazuje najbardziej wyróżniające się cechy architektury renesansowej.	– wymienia i ocenia twórczość najważniejszych artystów renesansu i baroku.

	<i>empiryzm, racjonalizm.</i>				
21. Oświecenie i przemiany cywilizacyjne i polityczne XVIII w.	– wyjaśnia pojęcia: <i>oświecenie, rewolucja agrarna, płodozmian, rewolucja przemysłowa, maszyna parowa, latające czółenko, oświecanie umysłów, krytycyzm, deizm, ateizm, encyklopedia, trójpodział władzy, rewolucja amerykańska, Kongres kontynentalny, Deklaracja niepodległości Stanów Zjednoczonych, Konstytucję Stanów Zjednoczonych Ameryki, stan trzeci, burżuazja, rewolucja francuska, Deklaracja Praw Człowieka i Obywatela.</i>	– omawia wpływ idei oświeceniowych na rewolucję amerykańską i francuską.	– charakteryzuje najważniejsze założenia myśli oświeceniowej; – przedstawia skutki i znaczenie rewolucji francuskiej.	– wyjaśnia, na czym – według myślicieli epoki oświecenia – powinny opierać się relacje pomiędzy władzą a ludźmi.	– wyjaśnia pojęcia rewolucji agrarnej i przemysłowej oraz analizuje, w jaki sposób wpłynęły one na życie społeczne w XVIII w.; – porównuje przyczyny, cele i charakter amerykańskiej wojny o niepodległość oraz rewolucji francuskiej.
V. Rzeczpospolita Obojga Narodów – XVI–XVIII w.					
22. Państwo polsko-litewskie w XVI w. (do 1569 r.)	– wyjaśnia pojęcia: <i>sekularyzacja Państwa Zakonnego, hold lenny, Hold Pruski, gospodarka folwarczno-pańszczyźniana, przywilej piotrkowski,</i>	– omawia stosunki państwa polsko-litewskiego z sąsiedami w XVI w.; – wyjaśnia, na czym polegała demokracja szlachecka w Polsce.	– charakteryzuje gospodarkę folwarczno-pańszczyźnianą na ziemiach polskich.	– ocenia, jakie konsekwencje miał rozwój gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej dla szlachty, mieszczan i chłopów oraz państwa;	– uzasadnia, jaką rolę odgrywał sejm w Rzeczypospolitej w XVI w.; – analizuje, jakie znaczenie dla ukształtowania się demokracji

	<p><i>spichlerz, demokracja szlachecka, możność władztwo, szlachta średnia, konstytucja, konstytucja Nihil novi, sejm, senat, pospolite ruszenie, prawo nobilitacji, sejmiki, nominacja, sejm nadzwyczajny, sejm elekcyjny, sejm koronacyjny, zasada jednomyślności.</i></p>			<p>– na podstawie tekstu źródłowego opisuje produkty, jakimi handlowano w Gdańsku w XVI w.</p>	<p>szlacheckiej miała konstytucja <i>Nihil novi</i>.</p>
<p>23. Rzeczpospolita Obojga Narodów w 2. połowie XVI w.</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>Rzeczpospolita państwem bez stosów, Prusy Książęce, Kościół narodowy, bracia polscy, arianie, Konfederacja warszawska, unia brzeska, Kościół unicki, Kościół grekokatolicki, unia lubelska, Rzeczpospolita Obojga Narodów, arras, cerkiew grekokatolicka, wolna elekcja, interrex, artykuły henrykowskie, bezkrólewie, Zamek Królewski w Warszawie.</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcie <i>unia realna</i> i wymienia warunki, na których została zawarta unia lubelska.</p>	<p>– charakteryzuje zasady ustrojowe Rzeczpospolitej, jakie ukształtowały się pod koniec XVI w.</p>	<p>– analizuje, w jaki sposób wybierano władców po śmierci ostatniego z Jagiellonów.</p>	<p>– ocenia, czy Rzeczpospolita szlachecka była państwem tolerancji religijnej; – analizuje i uzasadnia, dlaczego model ustrojowy i kulturowy Rzeczypospolitej mógł być atrakcyjny dla narodów ościennych.</p>

<p>24. Kultura renesansowa w Rzeczypospolitej</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>humanistyczne idee, renesansowy dziedzielniec, kaplica grobowa Zygmunta Starego, Kaplica Zygmuntowska, sarkofag, mecenas, krużganki, arkady, Sukiennice, Wielki Arsenal, Złota Brama, renesansowy ratusz, język narodowy, „Psalterz dawidowy”, Biblia brzeska, gimnazjum kalwińskie, kolegium jezuickie, Akademia Wileńska, Akademia Zamojska.</i></p>	<p>– opisuje przemiany w szkolnictwie na ziemiach polskich w XVI w.; – wymienia najważniejsze dzieła sztuki renesansowej w Polsce.</p>	<p>– charakteryzuje informacje na temat zabytków architektury renesansowej na terenie swojego regionu; – wymienia najwybitniejszych polskich twórców epoki renesansu.</p>	<p>– analizuje, czym się zasłużyli dla kultury i nauki najwybitniejsi polscy twórcy epoki renesansu.</p>	<p>– analizuje, w jaki sposób humanizm i kultura renesansowa dotarły na teren Rzeczypospolitej; – argumentuje, jakie było miejsce Kościoła w rzeczywistości kulturalnej i naukowej, która wytworzyła się na ziemiach polskich w XVI w.</p>
<p>25. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVII w.</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>husarz, husaria, koncerz, dymitriada, Infanty, powstanie Chmielnickiego, Chanat Krymski, kozak, powstanie chłopskie, potop szwedzki, żupan, konfederacja wojskowo-szlachecka, suwerenność, latyfundium, liberum veto, abdykacja.</i></p>	<p>– przedstawia przyczyny wojen między Rzeczpospolitą a Szwecją, Rosją i Turcją; – wymienia najważniejsze etapy konfliktów i stoczone bitwy ze Szwecją, Rosją i Turcją.</p>	<p>– omawia przyczyny wybuchu powstania Chmielnickiego i określa jego skutki.</p>	<p>– charakteryzuje przejawy kryzysu gospodarczego, jaki dotknął Rzeczpospolitą w XVII w. i jego następstwa społeczno-polityczne.</p>	<p>– analizuje, jakie terytoria utraciła Rzeczpospolita w 2. połowie XVII w.</p>

<p>26. Rzeczpospolita w czasach saskich. Kultura barokowo-sarmacka</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>czasy saskie, unia personalna, III wojna północna, Sejm Niemcy, „Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa”</i>, kultura barokowo-sarmacka, <i>Kolumna Zygmunta, taniec śmierci, portrety trumienne, Kalwaria, Kalwaria Zebrzydowska, sarmatyzm, kontusz, złota wolność szlachecka, ksenofobia, przedmurze chrześcijaństwa.</i></p>	<p>– opisuje, czym charakteryzował się barok w Rzeczpospolitej.</p>	<p>– charakteryzuje, jakie były skutki zwycięstwa kontrreformacji w Rzeczypospolitej.</p>	<p>– analizuje, czym się charakteryzowały ideologia i kultura sarmacka; – ocenia, dlaczego szlachta uważała Rzeczpospolitą za przedmurze chrześcijaństwa.</p>	<p>– ocenia okres panowania królów: Augusta II i Augusta III; – uzasadnia, jakie negatywne i pozytywne zjawiska miały miejsce w okresie panowania Augusta II i Augusta III w Rzeczypospolitej.</p>
<p>27. Rzeczpospolita za panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego. Konstytucja 3 maja</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>Familia, Szkoła Rycerska, Pałac Kadeków, prawa kardynałne, Konfederacja barska, pierwszy rozbiór Polski, Kołacz królów, traktat rozbiorowy, Komisja Edukacji Narodowej, Sejm Czteroletni lub Wielki, stronnictwo królewskie (dworskie), stronnictwo patriotyczne, stron-</i></p>	<p>– przedstawia przyczyny i skutki zawiązania konfederacji targowickiej; – wyjaśnia, dlaczego doszło do I rozbioru i jakie ziemie utraciła w jego wyniku Rzeczpospolita.</p>	<p>– charakteryzuje metody ingerowania Rosji w sprawy Rzeczypospolitej w XVIII w.</p>	<p>– charakteryzuje stronnictwa polityczne działające w okresie obrad Sejmu Wielkiego.</p>	<p>– analizuje ustrój Rzeczypospolitej, który ukształtował się w wyniku reform Sejmu Wielkiego i uchwalenia Konstytucji 3 maja.</p>

	<i>nictwo hetmańskie, reformy wojskowe i podatkowe, ustawa o miastach, Konstytucja 3 maja, Straż Praw, konfederacja targowicka, wojna w obronie Konstytucji 3 maja, Order Virtuti Militari.</i>				
28. Upadek Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Oświecenie w Rzeczypospolitej	– wyjaśnia pojęcia: <i>drugi rozbiór Polski, sejm rozbiorowy, boj-kot, insurekcja kościuszkowska, Akt powstania, Odezwa Tadeusza Kościuszki do polskich kobiet, kosynierzy, uniwersał połaniecki, rzeź Pra-gi, trzeci rozbiór Pol-ski, Collegium Nobi-lium, Biblioteka Zału-skich, Teatr Narodo-wy, „Monitor”, zakon pijarów, szkoły głów-ne, obiady czwartko-we, Łazienki Królew-skie (Pałac na Wodzie w Warszawie).</i>	– wymienia, jakie terytoria Rzeczypospolitej zajęły mocarstwa rozbiorowe w wyniku II i III rozbioru; – omawia przebieg insurekcji kościusz-kowskiej.	– wyjaśnia, w jaki sposób i dlaczego Tadeusz Kościuszko zabiegał o pozyskanie poparcia chłopów dla powstania; – charakteryzuje zmiany w szkolnic-twie polskim, jakie zaszły w 2. połowie XVIII w.	– charakteryzuje kul-turę doby oświecenia w Rzeczypospolitej.	– uzasadnia, które z przyczyn upadku Rzeczypospolitej były najistotniejsze, podaje argumenty; – wyjaśnia znaczenie upadku Rzeczypospolitej dla sytuacji poli-tycznej w Europie; – ocenia, jaką rolę odegrała Komisja Edukacji Narodowej w przemianach edukacyjnych w XVIII w.
29. Czasy nowożytne i Rzeczpospolita	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.

Obojga Narodów – XVI–XVIII w. – lekcja powtórzeniowa					
30. Czasy nowożytne i Rzeczpospolita Obojga Narodów – XVI–XVIII w. – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.

Plan wynikowy z wymaganiami edukacyjnymi przedmiotu historia dla klasy II szkoły branżowej

Autor: Barbara Piechota

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń opanował wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
I. (IX.) Sprawa polska w I połowie XIX wieku					
1. Polacy po upadku Rzeczypospolitej. Legiony Polskie	– wyjaśnia pojęcia: <i>Galicja, Agencja, zamach stanu, cesarz, scentralizowana władza, pokój, umowa, emigranci, pierwszy konsul, legiony, orientacja prorosyjska, hymn państwowy.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Liceum Krzemienieckie, organizacje spiskowe, naród polityczny, legia, dziedzictwo Legionów;</i> – wyjaśnia, jakie były przyczyny zaangażowania się wielu Polaków po stronie Napoleona Bonaparte ; – przedstawia dzieje Legionów Polskich we Włoszech.	– omawia genezę i losy Legionów Polskich; – wskazuje na mapie, które ziemie dawnej Rzeczypospolitej znalazły się pod panowaniem poszczególnych państw zaborczych.	– charakteryzuje sytuację społeczeństwa polskiego po upadku Rzeczypospolitej; – analizuje problemy, przed którymi stanęło społeczeństwo polskie po upadku Rzeczypospolitej, oraz podejmowane przez jego członków działania.	– ocenia znaczenie Legionów Polskich; – dzieli się refleksją, odpowiadając na pytanie: Czy naród może przetrwać bez państwa?.

2. Księstwo Warszaw-	- wyjaśnia pojęcia: <i>traktaty pokojowe z</i>	- wyjaśnia pojęcia: <i>Legia Północna,</i>	- przedstawia poli- tykę Napoleona	- wyjaśnia, w jaki sposób doszło do	- analizuje, jaki udział miały w pro-
----------------------	---	---	---------------------------------------	--	--

skie	Tylży, Księstwo Warszawskie, Wolne Miasto Gdańsk, Konstytucja Księstwa Warszawskiego, Sejm, Rada Ministrów, bitwa narodów.	Komisja Rządząca, różnice stanowe, okręg zamojski, druga wojna polska, Rada Najwyższa Tymczasowa; – przedstawia rozwój terytorialny Księstwa Warszawskiego; – omawia udział Polaków w wydarzeniach kończących epokę napoleońską.	wobec sprawy polskiej, z uwzględnieniem dziejów Księstwa Warszawskiego; – charakteryzuje politykę Napoleona Bonaparte wobec sprawy polskiej, poczynając od roku 1796 i powstania Legionów Polskich.	utworzenia Księstwa Warszawskiego; – charakteryzuje ustroj i sposób funkcjonowania Księstwa Warszawskiego.	cesie tworzenia Księstwa Warszawskiego działania podjęte przez Polaków, a w jakim stopniu zadecydowały sytuacja międzynarodowa i decyzje Napoleona.
3. Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim	– wyjaśnia pojęcia: kongres wiedeński, Królestwo Polskie, Wielkie Księstwo Poznańskie, Wolne Miasto Kraków, unia personalna, deputat, namiestnik, Rada Administracyjna, Rada Stanu, cenzura, opozycja legalna – kalizanie, Towarzystwo Filomatów, Związek Filaratów, Wolnomularstwo Narodowe, Towarzystwo Patriotyczne.	– wyjaśnia pojęcia: Rzeczypospolita Krakowska, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Królestwo Kongresowe, zgromadzenie gminne, tajne służby policyjne, Ziemie Zabrane, Uniwersytet Warszawski, Sprzysiężenie Wysockiego lub Spisek Podchorążych; – wskazuje na mapie organizmy polityczne, które powstały w wyniku	– wyjaśnia, do którego z zaborców należały poszczególne tereny, zanim powstało Księstwo Warszawskie; – przedstawia postanowienia kongresu wiedeńskiego dotyczące ziem polskich.	– charakteryzuje zakres niezależności Królestwa Polskiego, które przewidywała konstytucja; – omawia i ocenia polską opozycję działającą na ziemiach znajdujących się pod panowaniem rosyjskim.	– analizuje, na czym polegały naruszenia Konstytucji Królestwa Polskiego; – uzasadnia, czym było Królestwo Polskie; – na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, jakie swobody obywatelskie i narodowe gwarantowała konstytucja Królestwa Polskiego.

		podziału Księstwa Warszawskiego.			
4. Powstanie listopadowe i jego następstwa	– wyjaśnia pojęcia: <i>noc listopadowa, Belweder, 4. Pułk Piechoty, Arsenal, dyktator powstania, Towarzystwo Patriotyczne, represje, Statut Organiczny, stan wojenny, Cytadela, tajna policja, rusyfikacja, Wielka Emigracja, emisariusz.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>ruch narodowy, ruch rewolucyjny, powstanie narodowe, detronizacja cara, Rząd Narodowy, noc paskiewiczowska;</i> – wyjaśnia genezę powstania listopadowego; – przedstawia okoliczności, które doprowadziły do wybuchu powstania listopadowego.	– charakteryzuje następstwa powstania listopadowego; – przedstawia następstwa, jakie miało powstanie listopadowe dla mieszkańców ziem polskich.	– ocenia z punktu widzenia polskiego interesu narodowego następstwa powstania listopadowego; – na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, co o przygotowaniach spiskowców do powstania i popełnionych przez nich błędach mówią pamiętniki gen. I. Prądyńskiego.	– uzasadnia, czy powstanie listopadowe miało szanse powodzenia.
5. Powstanie krakowskie (1846) i Wiosna Ludów (1848–1849)	– wyjaśnia pojęcia: <i>powstanie krakowskie, rabacja galicyjska, Wiosna Ludów, Komitet Narodowy, powstanie w Wielkopolsce, znieśnienie pańszczyzny.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Manifest do Narodu Polskiego, uwłaszczenie chłopów, petycja do cesarza, powstanie węgierskie, Legion Mickiewicza;</i> – przedstawia cele, które stawiały przed sobą ruchy rewolucyjne i narodowe w okresie Wiosny Ludów.	– przedstawia udział Polaków w wydarzeniach Wiosny Ludów; – charakteryzuje przebieg Wiosny Ludów na ziemiach polskich i udział Polaków w wydarzeniach rewolucyjnych w Europie.	– wyjaśnia i ocenia, jakie znaczenie miały wydarzenia 1846 roku, związane z powstaniem krakowskim i rabacją galicyjską.	– uzasadnia, że wydarzenia Wiosny Ludów na ziemiach polskich mogły wpłynąć na sytuację Polaków pod zaborem.

II. (X.) Ziemie polskie w czasach rozwoju cywilizacji przemysłowej					
6. Powstanie styczniowe	– wyjaśnia pojęcia: <i>odwilż posewastopolska, amnestia, Towarzystwo Rolnicze, Komisja Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Czerwoni, Biali, branka, Rząd Narodowy, Manifest do Narodu Polskiego, konfiskata majątku, kontrybucja.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>wojna krymska, reforma uwłaszczeniowa, manifestacje i nabożeństwa patriotyczne, żałoba narodowa, dyktator powstania, dekret o uwłaszczeniu, samorząd wiejski;</i> – omawia genezę powstania styczniowego.	– charakteryzuje następstwa powstania styczniowego; – przedstawia przyczyny i okoliczności, które doprowadziły do wybuchu powstania styczniowego.	– analizuje charakter walk podczas powstania styczniowego i porównuje je do wcześniejszych powstań; – na podstawie źródła wymienia dowódców i określa rozmieszczenie ich oddziałów partyzanckich.	– uzasadnia potrzebę upamiętnienia wydarzeń związanych z powstaniem styczniowym.
7. Polacy w zaborze rosyjskim i pruskim w II połowie XIX wieku	– wyjaśnia pojęcia: <i>Kraj Nadwiślański, rusyfikacja, polityka ugody, praca organiczna, praca u podstaw, germanizacja, kulturkampf, rugi pruskie, komisja kolonizacyjna, Hakata, solidaryzm narodowy, Bazar.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>general-gubernator, pozytywizm warszawski, dynastia Hohenzollernów, kanclerz, polityka wynaradawiania, wóz Drzymały, bunt dzieci we Wrześni;</i> – wyjaśnia, na czym polegała polityka rusyfikacyjna i germanizacyjna.	– charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego wobec polityki germanizacyjnej i rusyfikacyjnej władz zaborczych; – przedstawia działania, które podejmowali Polacy w zaborze rosyjskim i pruskim wobec dążeń władz do ich wynarodowienia.	– analizuje, sytuację gospodarczą w zaborach rosyjskim i pruskim; – charakteryzuje zróżnicowanie gospodarcze ziem polskich.	– uzasadnia znaczenie walki Polaków z polityką rusyfikacji i germanizacji dla sprawy polskiej; – na podstawie tekstu źródłowego charakteryzuje postawę polskich uczniów wobec działań rusyfikacyjnych podejmowanych przez władze szkolne.
8. Autonomia galicyjska	– wyjaśnia pojęcia: <i>Austro-Węgry, autonomia galicyjska,</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Sejm Krajowy, Stańczycy, Podola-</i>	– charakteryzuje specyfikę tzw. autonomii galicyjskiej;	– na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia i analizuje	– uzasadnia, dlaczego Galicja stała się w 2. połowie XIX

	<i>polonizacja szkół, Młoda Polska.</i>	<i>cy, Rada Szkolna Krajowa;</i> – wyjaśnia, czym od lat 60. XIX w. wyróżniała się Galicja na tle pozostałych zaborów.	– przedstawia zasady, na których opierał się autonomiczny status Galicji w monarchii austro-węgierskiej.	położenie narodowe Polaków w Galicji; – porównuje ze sobą sytuację polityczną i społeczno-gospodarczą Polaków w trzech zaborach w 2. połowie XIX wieku.	w. centrum polskiego życia kulturalnego i politycznego; – na podstawie źródeł statystycznych dokonuje analizy ludności Galicji według języka i religii.
9. Przemiany społeczne i ruchy polityczne na ziemiach polskich	– wyjaśnia pojęcia: <i>cywilizacja przemysłowa, burżuazja, partia polityczna, ruch ludowy, Stronnictwo Ludowe, Polskie Stronnictwo Ludowe, ruch socjalistyczny, Polska Partia Socjalistyczna (PPS), Socjaldemokracja Królestwa Polskiego, ruch narodowy, Liga Narodowa, obóz narodowy, Stronnictwo Narodowo-Demokratyczne, krwawa niedziela.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>praca najemna, ziemianie, inteligencja, emigracja zarobkowa, robotnicy, PSL „Piast”, Międzynarodowa Socjalno-Rewolucyjna Partia Proletariat, Polska Partia Socjalno-Demokratyczna Galicji i Śląska Cieszyńskiego (PPSD), PPS zaboru pruskiego, SDKPiL, narodowa demokracja (endecja), rewolucja 1905–1907 r., Organizacja Bojowa.</i>	– porównuje cele działań ruchu ludowego, socjalistycznego i narodowego; – wyjaśnia, jakie najważniejsze zmiany zaszły w społeczeństwie polskim w 2. połowie XIX wieku.	– porównuje programy polityczne ruchu narodowego, socjalistycznego i ludowego; – charakteryzuje główne zmiany społeczne na ziemiach polskich.	– uzasadnia polityczną rolę, jaką odegrały wydarzenia rewolucji 1905–1907 roku.
10. Świat w epoce industrializacji i imperiów kolonialnych	– wyjaśnia pojęcia: <i>rewolucja przemysłowa, lampa naftowa,</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>silnik parowy, turbina wodna, po-</i>	– charakteryzuje korzyści, jakie Europejczycy odnosili	– charakteryzuje XIX-wieczną cywilizację przemysłową	– uzasadnia znaczenie wynalazków naukowych i tech-

	<i>wa, konserwa, ekspansja kolonialna, imperiumkolonialne, dominium, protektorat, Kompania Wschodnioindyjska, Kanał Sueski, miejski tramwaj, silnik spalinowy.</i>	<i>wstanie bokserów, telegraf elektromagnetyczny, ideologia „misji białego człowieka”, powstanie sipajów, wojny burskie;</i> – wymienia najważniejsze kolonie, które posiadały państwa europejskie w XIX wieku.	z posiadania kolonii; – określa istotne następstwa ekspansji kolonialnej państw uprzemysłowionych.	wą; – ocenia metody eksploatacji kolonii przez państwa europejskie, Japonię i Stany Zjednoczone.	nicznych dla rozwoju różnych dziedzin produkcji na przełomie wieków XIX i XX.
11. Sprawa polska w XIX wieku – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
12. Sprawa polska w XIX wieku – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
III. (XI.) I wojna światowa					
13. Geneza i wybuch I wojny światowej	– wyjaśnia pojęcia: <i>wyścig zbrojeń, trójprzymierze, trójporozumienie, kocioł bałkański, państwa centralne, ententa, ultimatum, plan wojny błyskawicznej, kontrofensywa.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>U-Boot, I wojna bałkańska, II wojna bałkańska, plan Schlieffena;</i> – przedstawia na mapie terytoria państw wchodzących w skład trójprzymierza i trójpo-	– przedstawia pośrednie i bezpośrednie przyczyny wybuchu I wojny światowej; – charakteryzuje pierwsze walki na froncie zachodnim w 1914 roku.	– ocenia, jakie skutki dla światowego pokoju niósł za sobą niekontrolowany wyścig zbrojeń.	– uzasadnia, dlaczego nie powiódł się niemiecki plan wojny błyskawicznej na froncie zachodnim.

		rozumienia.			
14. Charakter i przebieg I wojny światowej do 1917 r.	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: <i>wojna pozycyjna, karabiny maszynowe, gazy bojowe, wojna manewrowa, państwo neutralne, konwój</i>; – na podstawie mapy wymienia państwa neutralne w Europie w okresie I wojny światowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: <i>system okopów, ciężka artyleria, maski przeciwgazowe, nieograniczona wojna podwodna, „Gruba Berta”, czołg Mark I, samolot myśliwski Fokker</i>; – opisuje charakter działań wojennych na różnych frontach I wojny światowej; – omawia przyczyny i konsekwencje przystąpienia Stanów Zjednoczonych do wojny. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polegała wojna pozycyjna i jakie konsekwencje miał fakt, że działania zbrojne w czasie I wojny światowej przybrały taki charakter; – charakteryzuje przebieg walk na frontach I wojny światowej do 1917 roku. 	<ul style="list-style-type: none"> – na podstawie zamieszczonych źródeł historycznych (ilustracje i ich opisy) przedstawia warunki życia żołnierzy na froncie w czasie I wojny światowej; – na podstawie wykresu wskazuje, jak duże było zaangażowanie walczących stron w ten konflikt zbrojny. 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i ocenia okoliczności przystąpienia USA do wojny i ich rolę w I wojnie światowej; – analizuje przyczyny wprowadzenia przez Niemców nieograniczonej wojny podwodnej oraz ocenia ją z punktu widzenia moralności i prawa.
15. Rewolucja w Rosji. Ostatni etap i bilans wojny	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: <i>rewolucja lutowa, Piotrogrodzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich, Rząd Tymczasowy, bolszewicy, rewolucja październikowa, Dekret o ziemi, traktat pokojowy w Brześciu, terror, Rosja Radziecka</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: <i>strajki robotnicze, abdykacja cara, dwuwładza, Gwardia Czerwona, Pałac Zimowy, Czeka, „biały” generał, interwencja zbrojna państw ententy</i>; – przedstawia społeczne i gospodarcze następstwa wojny; 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia okoliczności przejęcia władzy przez bolszewików w Rosji; – charakteryzuje konsekwencje I wojny światowej; – na podstawie zamieszczonej mapy wymienia ziemie, które utraciła Rosja w ramach traktatu 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje bezpośrednie skutki rewolucji 1917 roku w Rosji; – analizuje proces, który doprowadził do klęski państw centralnych i zwycięstwa ententy. 	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje wpływ, jaki na sytuację międzynarodową miała rewolucja w Rosji; – na podstawie źródła statystycznego wskazuje, jaki procent mężczyzn w wieku 15–49 lat poległ podczas I wojny światowej

	<i>zawieszenie broni, kapitulacja, epidemia grypy, bezrobocie, pacyfizm.</i>	– wyjaśnia, jakie były przyczyny wybuchu rewolucji lutowej w Rosji w 1917 roku.	brzeskiego z 3 marca 1918 roku.		na przykładzie wybranych państw europejskich.
16. Sprawa polska w czasie I wojny światowej	– wyjaśnia pojęcia: <i>orientacja proaustriacka, orientacja niepodległościowa, Związek Walki Czynnej (ZWC), Związek Strzelecki, orientacja prorosyjska, Pierwsza Kompania Kadrowa, Polska Organizacja Wojskowa (POW), Legiony Polskie, Akt 5 listopada, Komitet Narodowy Polski (KNP), kryzys przysięgowy, Rada Regencyjna, 13. punkt Wilsona.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>orientacja polityczna, państwo trójczłonowe, grupa paramilitarna, Polskie Siły Zbrojne (Polnische Wehrmacht), Tymczasowa Rada Stanu;</i> – przedstawia działania podjęte przez Polaków na rzecz sprawy polskiej w trakcie I wojny światowej; – wyjaśnia, czym były Legiony Polskie i w jakich okolicznościach powstały.	– porównuje założenia polskich orientacji politycznych na początku XX wieku; – charakteryzuje przykłady realizacji polskich orientacji politycznych.	– na podstawie tekstu źródłowego analizuje cele wydania Aktu 5 listopada i obietnice cesarza dla strony polskiej; – charakteryzuje stanowiska przyjęte przez polskie orientacje polityczne przed wybuchem I wojny światowej; – uzasadnia, jak doszło do umiędzynarodowienia sprawy polskiej i jakie były jego najważniejsze etapy.	– analizuje, czy deklaracje składane przez państwa uczestniczące w wojnie dawały nadzieję na odzyskanie przez Polskę niepodległości; – uzasadnia, że 13. punkt orędzia Wilsona to najdalej idąca deklaracja w sprawie przyszłej Polski, jaka została przedstawiona na arenie międzynarodowej w czasie I wojny światowej.
17. I wojna światowa – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
18. I wojna światowa – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.

IV. (XII.) Ustanowienie i zagrożenia ładu wersalskiego w Europie					
19. Narodziny i funkcjonowanie porządku wersalskiego	– wyjaśnia pojęcia: <i>konferencja pokojowa, Liga Narodów, traktat wersalski, reparacje, traktaty pokojowe, system mandatowy, mały traktat wersalski, konferencja waszyngtońska, Republika Weimarska, hiperinflacja, mała ententa, traktat w Rapallo, traktat w Locarno.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>porządek wersalski, równowaga sił, demilitaryzacja, polityka izolacjonizmu, Rada Ligi, Zagłębie Ruhry, plan Dawesa;</i> – wymienia najważniejsze postanowienia traktatu wersalskiego odnośnie do Niemiec.	– przedstawia zmiany terytorialne w Europie po I wojnie światowej; – charakteryzuje postanowienia traktatu wersalskiego, z uwzględnieniem Ligi Narodów; – na podstawie mapy wskazuje tereny utracone przez Niemcy w następstwie I wojny światowej oraz strefę zdemilitaryzowaną.	– analizuje, w jaki sposób Niemcom udało się wyjść z izolacji i rozpocząć odbudowę mocarstwowej pozycji politycznej w Europie; – na podstawie mapy wymienia państwa, które powstały w Europie po I wojnie światowej.	– uzasadnia, w jakim celu ustanowiono Ligę Narodów; – ocenia stabilność porządku wersalskiego w latach 20. XX wieku.
20. Przemiany gospodarcze i cywilizacyjne w okresie międzywojennym	– wyjaśnia pojęcia: <i>hiperinflacja, wielki kryzys, czarny czwartek, roboty publiczne, przemiany cywilizacyjne, społeczeństwo konsumpcyjne, insulina, penicylina, środki masowego przekazu, widowiska sportowe, masowe ruchy społeczne, kultura artystyczna, funk-</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>protekcjonizm, interwencjonizm państwowy, Nowy Ład (ang. New Deal), deficyt budżetowy, taśma produkcyjna, kronika filmowa, dadaizm, surrealizm, Bauhaus;</i> – przedstawia charakterystyczne zjawiska w gospodarce światowej po I woj-	– charakteryzuje przemiany gospodarcze i kulturalne w okresie międzywojennym; – wymienia odkrycia naukowe i wynalazki techniczne, które odegrały największą rolę w rozwoju gospodarczym, zmianach w sposobie postrzegania świata oraz w naro-	– charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia naukowe okresu międzywojennego; – analizuje najważniejsze zjawiska w kulturze artystycznej okresu międzywojennego.	– analizuje, czym był wielki kryzys, zapoczątkowany w 1929 r., i jakie miał następstwa; – podaje i ocenia, jakie znaczenie dla gospodarki amerykańskiej miał spadek wartości papierów wartościowych na giełdzie.

	<i>cjonizm.</i>	nie światowej.	dzinach społeczeństwa konsumpcyjnego.		
21. Rozwój systemu totalitarnego w porewolucyjnej Rosji. Stalinizm	– wyjaśnia pojęcia: <i>Rada Komisarzy Ludowych, komunizm wojenny, kontyngent, rekwizycja, totalitaryzm, Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR), indoktrynacja, NKWD, GPU, łagier, GULag (główny zarząd obozów), gospodarka centralnie sterowana i planowana, kolektywizacja, kołchoz, kułak, wielki terror, proces pokazowy, kult jednostki.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>czerwony terror, dyktatura proletariatu, Rosyjska Komunistyczna Partia (bolszewików), reglamentacja żywności, powstanie chłopskie, Nowa Polityka Ekonomiczna (ros. NEP), władzę dyktatorską, system totalitarny, wielka czystka;</i> – wyjaśnia, na czym polegała kolektywizacja, jakie były jej cele i następstwa.	– przedstawia metody, jakimi Stalin zdobył i umocnił władzę dyktatorską; – na podstawie tekstu źródłowego wyjaśnia, na czym polegał czerwony terror w bolszewickiej Rosji i przeciwko komu był skierowany.	– charakteryzuje początki systemu stalinowskiego w ZSRR; – analizuje, na czym polegały: czerwony terror i komunizm wojenny oraz jakie były ich konsekwencje dla społeczeństwa i państwa.	– uzasadnia rolę, jaką odgrywały służby bezpieczeństwa w porewolucyjnej Rosji; – analizuje, na czym polegał kult jednostki w ZSRR.
22. Faszyzm. Naziistowskie Niemcy pod rządami Hitlera	– wyjaśnia pojęcia: <i>kombatanci, czarne koszule, Duce, narodowy socjalizm, NSDAP, nazizm, rasizm, antysemityzm, pucz, kanclerz, Führer, Gestapo, ustawy norymberskie,</i> „noc	– wyjaśnia pojęcia: <i>ruch faszystowski, solidaryzm społeczny, Oddziały Szturmowe (SA), Mein Kampf, Reichstag, nazistowskie obozy koncentracyjne, Legion Condor, pakt antykominternowski;</i>	– charakteryzuje ideologię faszystowską; – wyjaśnia okoliczności objęcia władzy w Niemczech przez Hitlera; – na podstawie źródła kartograficznego omawia kolejne	– charakteryzuje następstwa objęcia władzy w Niemczech przez Hitlera; – charakteryzuje ideologię nazizmu i totalitarny charakter III Rzeszy; – na podstawie źródeł ikonograficz-	– porównuje system sprawowania władzy w ZSRR i Niemczech; – analizuje, w jaki sposób Hitler doprowadził do odzyskania przez Niemcy mocarstwowej pozycji na arenie

	<i>kryształowa”, Hitlerjugend, Wehrmacht, Protektorat Czech i Moraw.</i>	– omawia okoliczności, które umożliwiły Hitlerowi przejęcie władzy w Niemczech; – wyjaśnia, dlaczego i jak doszło do rozpadu systemu wersalskiego.	etapy ekspansji III Rzeszy w Europie.	nych (plakatów) wyjaśnia, w jaki sposób miały one oddziaływać na młodych ludzi.	międzynarodowej.
23. Ustanowienie i zagrożenia ładu wersalskiego w Europie – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
24. Ustanowienie i zagrożenia ładu wersalskiego w Europie – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
V. (XIII.) Problemy i osiągnięcia II Rzeczypospolitej					
25. Odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej	– wyjaśnia pojęcia: <i>Rada Regencyjna, Polska Komisja Likwidacyjna, Tymczasowy Rząd Ludowy Republiki Polskiej, Naczelna Rada Ludowa, Komitet Narodowy Polski, Tymczasowy Naczelnik Państwa,</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>powstanie wielkopolskie, kompromis, Wojsko Polskie, Wódz Naczelny, Pierwszy Marszałek Polski, Rząd Obrony Narodowej, Litwa Środkowa, Zaolzie;</i> – przedstawia zdania, które dopro-	– charakteryzuje proces kształtowania się granic niepodległej Polski (z uwzględnieniem powstania wielkopolskiego, powstań śląskich, wojny polsko-bolszewickiej i plebiscytów);	– charakteryzuje główne założenia polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej; – uzasadnia, dlaczego w 1918 r. tylko część ziem zamieszkałych przez Polaków znalazła się w granicach Polski;	– uzasadnia, jakie znaczenie miały wybory do Sejmu Ustawodawczego i uchwalenie Małej Konstytucji; – analizuje, jaką rolę odegrały decyzje podejmowane na szczeblu międzynarodowym, a jaką –

	<i>Sejm Ustawodawczy, II Rzeczypospolita, Konstytucja mała, powstania śląskie, plebiscyt, Orleńskie, Lwowskie, Kresy, koncepcja federalistyczna, koncepcja inkorporacyjna, bitwa warszawska, pokój ryski.</i>	wadziły do ukształtowania się centralnego ośrodka polskiej władzy państwowej.	– na podstawie źródła kartograficznego wskazuje na mapie i nazywa obszary, które zostały włączone do Polski na mocy traktatu wersalskiego, oraz te, na których miały się odbyć plebiscyty.	– analizuje podłoże i przebieg konfliktu z Ukraińcami, Rosją Radziecką (wojna polsko-bolszewicka) i Litwą.	postawa mieszkańców spornych terenów na granicy z Niemcami oraz z Czechosłowacją.
26. Funkcjonowanie demokracji parlamentarnej w Polsce	– wyjaśnia pojęcia: <i>marka polska, reforma rolna, parcelacja, system parlamentarno-gabinetowy, republika demokratyczna, ordynacja pięcioprzymiotnikowa, Zgromadzenie Narodowe, rząd Chjeno-Piasta, Bank Polski, złoty polski, wojna celna.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>drobnomieszczaństwo, świadomość narodowa, Polska „A” i „B”, wybory parlamentarne, wybory prezydenckie;</i> – wymienia nazwy mniejszości narodowych oraz podział religijny na ziemiach II Rzeczypospolitej.	– na podstawie źródła ikonograficznego – godła państwowego Rzeczypospolitej Polskiej w latach 1919–1927 i w latach 1927–1939 – wymienia główne różnice między nimi; – charakteryzuje ustrój Polski, jaki ukształtował się w oparciu o Konstytucję marcową.	– analizuje, jakie były przeszkody dla rozwoju gospodarczego ziem polskich po I wojnie światowej i w jaki sposób starano się je przezwyciężyć; – przedstawia zasięg terytorialny II Rzeczypospolitej oraz strukturę jej ludności pod względem społecznym, narodowościowym i religijnym.	– ocenia, znaczenie głównych osiągnięć gospodarczych niepodległej Polski, uwzględniając zniszczenia wojenne; – uzasadnia, jak w praktyce funkcjonował ustrój demokracji parlamentarnej do 1926 r. Wymienia jego zalety i wady.
27. Zamach majowy 1926 r. i system rządów autorytarnych	– wyjaśnia pojęcia: <i>zamach stanu, dymisja, zamach majowy, dekret, sanacja, Generalny Inspektor</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>nowela sierpniowa, wybory brzeskie, cud nad urną, nożyce cen, wystąpienia</i>	– porównuje ustrój II Rzeczypospolitej przed zamachem majowym i po nim; – wyjaśnia, dlaczego	– porównuje sposób sprawowania władzy w Polsce przed zamachem majowym i po nim;	– analizuje, na czym polegał system rządów autorytarnych w II Rzeczypospolitej;

	<i>Sił Zbrojnych, Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem (BBWR), polska flota handlowa, rządy autorytarne, Centrolew, Obóz Wielkiej Polski, proces brzeski.</i>	<i>antysemickie, Obóz Narodowo-Radykalny (ONR), Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN);</i> – wymienia, jakie były bezpośrednie następstwa zamachu majowego.	go i w jakich okolicznościach doszło do zamachu majowego; – na podstawie źródła ikonograficznego – plakatu – omawia jego propagandowy charakter.	– ocenia znaczenie głównych osiągnięć gospodarczych niepodległej Polski, uwzględniając kryzys ekonomiczny; – na podstawie tekstów źródłowych przedstawia sytuację ludności chłopskiej wywołaną kryzysem gospodarczym.	– przedstawia i ocenia sytuację gospodarczą Polski przed i w trakcie wielkiego kryzysu.
28. Ostatnie lata II Rzeczypospolitej (1935–1939)	– wyjaśnia pojęcia: <i>Konstytucja kwietniowa, głód ziemi, emigracja z powodów ekonomicznych, Front Morges, Stronnictwa Pracy, Obóz Zjednoczenia Narodowego (OZN), Centralny Okręg Przemysłowy, magistrala węglowa, polityka równowagi, pakt o nieagresji z ZSRR, deklaracja o niestosowaniu przemocy.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>okręgowe kolegia wyborcze, dekompozycja obozu sanacyjnego, grupa pułkowników, polityka ustępstw;</i> – wyjaśnia, na czym polegało zjawisko określane jako dekompozycja obozu sanacyjnego po śmierci Józefa Piłsudskiego.	– charakteryzuje główne założenia polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej; – wyjaśnia i omawia, czym był Centralny Okręg Przemysłowy; – na podstawie tekstu źródłowego porównuje Konstytucję kwietniową z marcową pod kątem zakresu władzy prezydenta oraz praw i wolności obywatelskich.	– charakteryzuje Konstytucję kwietniową z 1935 r. wraz z ordynacjami wyborczymi do Sejmu i Senatu; – analizuje działania podjęte przez Polskę na arenie międzynarodowej w latach 30. XX wieku; – na podstawie źródła kartograficznego wskazuje najważniejsze inwestycje, które powstały w obrębie Centralnego Okręgu Przemysłowego.	– ocenia znaczenie głównych osiągnięć gospodarczych niepodległej Polski w latach 1935–1939; – analizuje, jaki charakter miał ukształtowany przez Konstytucję kwietniową system rządów.

29. Nauka i kultura polska w dwudziestoleciu międzywojennym	– wyjaśnia pojęcia: <i>analfabeta, szkoła powszechna, gimnazjum, liceum, mała matura, duża matura, warszawska i lwowska szkoła matematyczna, maszyna szyfrująca Enigma, humanista</i> ; – wymienia artystów cieszących się największą popularnością w II RP.	– wyjaśnia pojęcia: <i>antropologia, socjologia, archeologia, Skamander, awangarda, kapizm, abstrakcja geometryczna</i> ; – przedstawia osiągnięcia polskiej nauki w okresie międzywojennym.	– charakteryzuje, główne osiągnięcia niepodległej Polski w dziedzinie nauki i kultury; – wymienia polskich twórców Polski międzywojennej: poetów, aktorów, muzyków, twórców filmowych i odkrywców.	– analizuje, jakie najciekawsze i nowatorskie zjawiska pojawiły się w II Rzeczypospolitej; – analizuje rolę radia w propagowaniu polskiej kultury.	– ocenia najważniejsze zjawiska w polskiej kulturze artystycznej i popularnej; – analizuje wkład polskiej nauki w dziedzinie matematyki.
30. Problemy i osiągnięcia II Rzeczypospolitej – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
31. Problemy i osiągnięcia II Rzeczypospolitej – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.

Plan wynikowy z wymaganiami edukacyjnymi przedmiotu historia dla klasy III szkoły branżowej I stopnia

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania na ocenę dopuszczającą Uczeń:	Wymagania na ocenę dostateczną Uczeń:	Wymagania na ocenę dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę bardzo dobrą Uczeń:	Wymagania na ocenę celującą Uczeń opanował wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
I. II wojna światowa					
1. Polska i Europa w przededniu wojny światowej. Wojna obronna Polski w 1939 r.	– wyjaśnia pojęcia: <i>eksterytorialność, ultimatum, pakt Ribbentrop–Mołotow, strefa wpływów, Westerplatte, bitwy graniczne, przedmoście rumuńskie, Korpus Ochrony Pogranicza (KOP)</i> ;	– wyjaśnia pojęcia: <i>układ o nieagresji, polskie Termopile, linia Bug–Wisła–San, Samodzielna Grupa Operacyjna „Polesie”, Einsatzzgruppen</i> , – przedstawia sytuację międzynarodową Polski w ostatnich latach przed wybuchem wojny;	– wskazuje, jakie konsekwencje dla Polski i Europy miał pakt Ribbentrop–Mołotow; – omawia postanowienia tajnego protokołu paktu Ribbentrop–Mołotow;	– charakteryzuje etapy i najważniejsze wydarzenia kampanii wrześniowej, – analizuje dane w tabeli ze źródła: <i>stosunek sił na froncie polsko-niemieckim</i> ;	– ocenia, czy we wrześniu 1939 r. wojska polskie miały szansę powstrzymać agresorów, oraz uzasadnia swoją opinię;
2. Działania militarne	– wyjaśnia pojęcia:	– wyjaśnia pojęcia:	– omawia przebieg	– na podstawie ma-	– analizuje najważ-

<p>i polityczne w Europie i na świecie w czasie II wojny światowej</p>	<p><i>Linia Maginota, dziwna wojna, wojna siedząca, wojna zimowa, alianci, kolaborant, bitwa powietrzna o Anglię, bitwa o Atlantyk, Wielka Koalicja, kontrofensywa, Wielka Trójka, drugi front, operacja berlińska, kapitulacja;</i></p>	<p><i>Państwo Francuskie tzw. Vichy, Komitet Wolnej Francji, blitzkrieg, linia Curzona, wał atlantycki, bomba atomowa, konferencja Wielkiej Trójki, zbrodniarze hitlerowscy,</i> – wymienia państwa podbite przez III Rzeszę i ZSRR do czerwca 1941 r., – wymienia, do jakich państw należały przed wojną podbite przez Japonię tereny w latach 1941–1942;</p>	<p>działań zbrojnych i politycznych w Europie i na świecie w latach 1941–1945, – charakteryzuje sytuację polityczno-militarną Niemiec i ich sojuszników w początkowym etapie II wojny światowej;</p>	<p>py i własnej wiedzy charakteryzuje kierunki działań wojsk alianckich w latach 1943–1945, – wyjaśnia, jakie znaczenie miały decyzje z konferencji w Poczdamie dla przyszłości Polski, Europy i Niemiec;</p>	<p>niejsze decyzje, które zapadły na konferencji w Poczdamie, – wyjaśnia, jakie czynniki zadecydowały o klęsce państw osi i zwycięstwie aliantów, oraz dokonuje ich oceny;</p>
<p>3. Polityka ZSRR i III Rzeszy wobec społeczeństwa polskiego pod okupacją</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>sowietyzacja, upaństwowienie, kolektywizacja wsi, deportacje, ofiary Katynia, Generalne Gubernatorstwo (GG), germanizacja, wysiedlenia, akcja AB, kontyngent, łapanka, roboty przymusowe, egzekucja, obóz koncentracyjny, getto, Ho-</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>volkslista, volksdeutsch, granatowa policja, Rada Główna Opiekuńcza, Nur für Deutsche, Shoah,</i> – omawia podział ziem polskich w okresie okupacji;</p>	<p>– przedstawia działania władz niemieckich i radzieckich na terenach okupowanych, – porównuje ww. działania i wyjaśnia, czym były spowodowane różnice między nimi;</p>	<p>– na podstawie informacji zawartych w podręczniku, materiałów znalezionych w internecie oraz znanych dzieł literackich i filmowych przedstawia losy Żydów na ziemiach polskich w okresie okupacji, – analizuje, czym było „ostateczne rozwiązanie kwestii</p>	<p>– na podstawie różnych źródeł informacji analizuje historię swojej miejscowości wpisaną w tragiczne losy narodów polskiego i żydowskiego podczas okupacji, – analizuje politykę niemiecką wobec Polaków, Żydów i innych narodowości zamieszkujących tereny przedwojennej</p>

	lokaust, rzeź wołyńska;			żydowskiej?";	Rzeczypospolitej;
4. Rząd polski na obczyźnie i sprawa polska do końca 1943 r. PSZ i LWP na frontach II wojny światowej	– wyjaśnia pojęcia: <i>internowanie, Polskie Siły Zbrojne (PSZ), Dywizjon 303, układ Sikorski–Majski, Polska Partia Robotnicza (PPR), Związek Patriotów Polskich (ZPP), konferencja w Teheranie, Ludowe Wojsko Polskie, Wał Pomorski;</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Samodzielna Brygada Strzelców Podhalańskich, 1. Korpus Polski, Samodzielna Brygada Strzelców Karpackich, 2. Korpus PSZ, 1. Dywizja Pancerna, 1. Samodzielna Brygada Spadochronowa, 1. Armia Wojska Polskiego,</i> – wyjaśnia, jakie konsekwencje miało podpisanie przez Polskę układu z ZSRR w 1941 r.;	– wymienia bitwy, w których walczyli polscy żołnierze podczas II wojny światowej, i wskazuje, gdzie się one odbyły, – przedstawia wkład Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie i Ludowego Wojska Polskiego w zwycięstwo nad III Rzeszą;	– charakteryzuje politykę rządu generała Władysława Sikorskiego oraz wyjaśnia, dlaczego premierzy Sikorski i Mikołajczyk dążyli do nawiązania możliwie najlepszych stosunków dyplomatycznych z ZSRR, – wyjaśnia, dlaczego doszło do zerwania stosunków polsko-radzieckich w 1943 r. i jakie były tego konsekwencje;	– analizuje znaczenie układu Sikorski–Majski dla interesów Polski na arenie międzynarodowej oraz dla Polaków przebywających w Związku Radzieckim, – omawia i ocenia decyzje dotyczące państwa i narodu polskiego, które zapadły na konferencji w Teheranie;
5. Polskie Państwo Podziemne. Walka zbrojna i cywilna z okupantem	– wyjaśnia pojęcia: <i>Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Armia Krajowa, Bataliony Chłopskie (BCh), Gwardia Ludowa (GL), Narodowa Organizacja Wojskowa (NOW), Narodowe Siły Zbroj-</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Szare Szeregi, Hufce Polskie, Delegatura Rządu RP na Kraj, Delegat Rządu na Kraj, Rada Jedności Narodowej, Związek Jaszczurczy, Krajowa Rada Narodowa (KRN), Kedyw (Kierownictwo Dywersji), Ukraińska Po-</i>	– wymienia najważniejsze instytucje, stronnictwa polityczne i organizacje zbrojne Polskiego Państwa Podziemnego, a także te, które pozostały poza jego strukturami, – charakteryzuje formy walki zbrojnej i cywilnej z	– na podstawie tekstu źródłowego wymienia powinności, jakie spoczywały – zdaniem Kierownictwa Walki Cywilnej – podczas okupacji na Polakach wobec okupanta i osób dopuszczających się kolaboracji,	– ocenia stosunek Polaków do tragedii narodu żydowskiego oraz formy pomocy, jakiej udzielali ludności pochodzenia żydowskiego w czasie okupacji;

	<i>ne, Gwardia Ludowa / Armia Ludowa (GL/AL), Polskie Państwo Podziemne, sabotaż, dywersja, Rada Pomocy Żydom „Żegota”, szmalcownicy, walka cywilna, bierny opór, tajne nauczanie, Kierownictwo Walki Cywilnej, mały sabotaż;</i>	<i>wstańcza Armia, Żydowska Organizacja Bojowa, Wojskowe Sądy Specjalne, Cywilne Sądy Specjalne, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, Zawiszacy, Harcerska Poczta Polowa, Grupy Szturmowe;</i>	okupantem oraz wyjaśnia, na czym one polegały;	– charakteryzuje postawę Polaków wobec okupantów;	
6. Ziemie polskie i sprawa polska w końcowym etapie wojny. Powstanie warszawskie. Narodziny Polski Ludowej	– wyjaśnia pojęcia: <i>plan „Burza”, Polska Ludowa, manifest PKWN, Milicja Obywatelska (MO), Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego (KBW), powstanie warszawskie, batalion „Zośka”, Rząd Tymczasowy, organizacja „NIE”;</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego (PKWN), dekret o reformie rolnej, konferencja w Jałcie, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej,</i> – przedstawia najważniejszy cel akcji „Burza”;	– przedstawia okoliczności, w jakich komuniści przystąpili do przejmowania władzy w Polsce, oraz wymienia okoliczności, które im to umożliwiły, – charakteryzuje przyczyny wybuchu powstania warszawskiego;	– na podstawie tekstu źródłowego oraz informacji zawartych w rozdziale charakteryzuje metody umacniania władzy przez komunistów na ziemiach polskich, – ocenia decyzję o rozpoczęciu powstania warszawskiego, – wskazuje najważniejsze konsekwencje II wojny światowej dla narodu polskiego;	– porównuje kształt terytorialny Polski w latach 1939 i 1945, – ocenia szanse realizacji akcji „Burza” na ziemiach II Rzeczypospolitej, – analizuje i uzasadnia wpływ postanowień konferencji w Jałcie i Poczdamie na losy narodu i państwa polskiego po II wojnie światowej;
7. II wojna światowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.

– lekcja powtórzeniowa					
8. II wojna światowa – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
II. Europa i świat po II wojnie światowej					
1. Następstwa II wojny światowej	– wyjaśnia pojęcia i skróty: <i>ONZ, konferencja założycielska, prawo weta, przymusowe wysiedlenia, migracje ludności, wojna domowa, aparat bezpieczeństwa, sowietyzacja;</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>rezolucja, supermocarstwa, wojna domowa, taktyka samolami, resorty siłowe, systemy jednopartyjne, rząd koalicyjny,</i> – przedstawia cele, jakie miała realizować Organizacja Narodów Zjednoczonych;	– podaje zasady funkcjonowania ONZ, – omawia metody przejmowania władzy przez komunistów w krajach zależnych od ZSRR, – przedstawia porządek międzynarodowy po II wojnie światowej, – wskazuje państwa, które znalazły się w obszarze wpływów ZSRR po II wojnie światowej;	– wskazuje najważniejsze społeczno-ekonomiczne i polityczne następstwa II wojny światowej, – wskazuje na mapie obszary, które znalazły się w granicach ZSRR w wyniku wydarzeń 1939–1945, – charakteryzuje aparat bezpieczeństwa w państwach Europy Środkowo-Wschodniej;	– analizuje proces sowietyzacji państw Europy Środkowo-Wschodniej;
2. Geneza zimnej wojny i jej przejawy do kryzysu kubańskiego (1962 r.)	– wyjaśnia pojęcia: <i>zimna wojna, blokada Berlina, strefa okupacyjna, sektor ZSRR, bloki polityczno-wojskowe, Pakt Północnoatlan-</i>	– wyjaśnia pojęcia i skróty: <i>żelazna kurtyna, Kominform, zimnowojenna konfrontacja, reforma walutowa, polityka izolacjonizmu, NA-</i>	– charakteryzuje wydarzenia, do których doszło na Węgrzech w 1956 roku, – wskazuje na mapie, które kraje Europy Zachodniej	– analizuje, jaka rolę odegrał kryzys kubański w stosunkach między USA i ZSRR, – na podstawie tekstu źródłowego	– uzasadnia, jakie najważniejsze zagrożenia dla świata i poszczególnych krajów niesła rywalizacja mocarstw w dobie zimnej wojny ;

	<p>tycki, Układ Warszawski, blok komunistyczny, bomba atomowa, rozejm, destalinizacja, kult jednostki, demonstracja, wyścig zbrojeń, broń jądrowa, mur berliński, ruchy lewicowe, model komunistyczny, blokada wyspy;</p>	<p>TO, most powietrzny, linia demarkacyjna, odwilż, zbrojna interwencja, bomba wodorowa, ruchy radykalne i rewolucyjne, kryzys kubański, rakiety średniego zasięgu, wyrzutnie raketowe, – wyjaśnia, czym jest zimna wojna, podaje jej przyczyny i przejawy;</p>	<p>znalazły się poza NATO, – omawia proces narodzin dwóch państw niemieckich po II wojnie światowej;</p>	<p>(fragmentu przemówienia Winstona Churchilla w Fulton) określa, przed jakimi zagrożeniami dla świata, a zwłaszcza dla Europy, ostrzegał brytyjski premier w przemówieniu;</p>	<p>– analizuje, dlaczego Churchill użył pojęcia <i>piąta kolumna</i> w odniesieniu do sytuacji na świecie po II wojnie światowej;</p>
<p>3. Kryzysy międzynarodowe drugiej fazy zimnej wojny. Rozpad bloku sowieckiego</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>komunistyczna partyzantka – Wietkong, interwencja wojskowa, odwrócenie procesu reform, jawność, demokratyzacja, zburzenie muru berlińskiego, nacjonalizm serbski;</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>operacja Frequent Wind, Praska Wiosna, głośność, pierestrojka, aksamitna rewolucja, konflikty etniczne,</i> – wyjaśnia przyczyny rozpadu bloku sowieckiego na przełomie lat 80. i 90. XX wieku;</p>	<p>– charakteryzuje konflikty w Wietnamie i Afganistanie, – na podstawie materiału źródłowego omawia zmiany poziomu zaangażowania militarnego USA w wojnę wietnamską;</p>	<p>– charakteryzuje zmiany zachodzące w ZSRR z inicjatywy Michaiła Gorbaczowa, – porównuje przebieg wydarzeń na Węgrzech w 1956 roku i w Czechosłowacji w 1968 roku;</p>	<p>– wyjaśnia, jaki był związek Wietnamu i Afganistanu z zimnowojenną rywalizacją supermocarstw, – ocenia politykę zagraniczną Michaiła Gorbaczowa;</p>
<p>4. Proces integracji europejskiej</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>dominacja, integracja, wspólny rynek, wspólna polityka rolno, układ z Schengen, euro;</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>traktaty rzymskie, Unia Europejska,</i> – wymienia ojców założycieli wspólnoty europejskiej;</p>	<p>– podaje czynniki, które wpłynęły na proces integracji, – wyjaśnia, czym było motywowane dążenie państw eu-</p>	<p>– na podstawie tekstu źródłowego wskazuje, na jakich wartościach twórcy UE pragnęli oprzeć zjednoczenie i jakim</p>	<p>– analizuje, w jaki sposób zmieniał się stopień integracji państw europejskich po II wojnie światowej,</p>

			ropejskich do integracji;	celom miało ono służyć; – wskazuje na mapie kraje należące do EWG oraz EFTA, a także dwa kraje, które w latach 70. opuściły EFTA i stały się członkami EWG;	– uzasadnia, jakie dziedziny życia objęła integracja;
5. Przemiany cywilizacyjne i społeczne w 2 połowie XX w.	– wyjaśnia pojęcia: <i>korporacja, ośrodki produkcji, zbył towarów, automatyzacja, materializm, postęp naukowo-techniczny, starzenie się społeczeństwa, wielokulturowe społeczeństwo, transmisje telewizyjne, magnetowid, walkman, odtwarzacz CD, komputer, internet, telefonia komórkowa, podbój kosmosu, aborcja, kultura młodzieżowa, konsumpcyjny styl życia, subkultura, kultura masowa;</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>komputeryzacja produkcji, imigranci, konsumpcjonizm, efekt cieplarniany, pierwszy sztuczny satelita Ziemi, przeszczepy narządów, zapłodnienie in vitro, tomograf, struktura DNA, patriarchalny model rodziny, rewolucja seksualna i obyczajowa, mniejszości seksualne, ruch feministyczny, kontestacja, kontrkultura,</i> – przedstawia przemiany życia rodzinnego, które zaszły po II wojnie świa-	– wskazuje wynalazki i odkrycia, które w największym stopniu zmieniły życie codzienne ludzi po II wojnie światowej, – określa rolę kobiet w społeczeństwach po II wojnie światowej;	– wyjaśnia, jakie znaczenie dla współczesnego świata mają zjawiska demograficzne, w tym także ruchy migracyjne, – charakteryzuje konsumpcyjny styl życia i problemy ekologiczne współczesnego świata;	– uzasadnia, w jaki sposób postęp naukowo-techniczny oraz automatyzacja i komputeryzacja doprowadziły do narodzin społeczeństw dobrobytu w krajach rozwiniętych;

		towej w społeczeństwach Zachodu;			
6. Europa i świat po II wojnie światowej – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
7. Europa i świat po II wojnie światowej – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
III. Polska po 1945 r.					
1. Przejęcie władzy przez komunistów w Polsce i postawy społeczne wobec nowego systemu politycznego	– wyjaśnia pojęcia: <i>legalna opozycja, partia masowa, partie koncesjonowane, bezpieka, ubecja, migracje ludności, Ziemia Odzyskane, pogrom kielecki, amnestia, referendum, mała konstytucja, propaganda;</i>	– wyjaśnia pojęcia i skróty: <i>PPS, PSL, SL, SD, WIN, dekret KRN o reformie rolnej, NSZ, konspiracja antykomunistyczna, żołnierze niezłomni, nacjonalizacja przemysłu, bitwa o handel hurtowy, elektryfikacja wsi,</i> – omawia działalność podziemia antykomunistycznego w Polsce;	– charakteryzuje działania podjęte przez PSL i Stanisława Mikołajczyka w latach 1945–1947, – przedstawia metody, jakimi władze komunistyczne zwalczały postawy i działania opozycyjne w polskim społeczeństwie;	– analizuje działania podjęte przez PSL i Stanisława Mikołajczyka i ocenia ich słuszność i skuteczność, – wyjaśnia, na czym polegały reformy gospodarcze przeprowadzone w Polsce po wojnie, – wskazuje najważniejsze przemiany społeczne, które były ich następstwem;	– uzasadnia przyczyny zróżnicowania postaw społecznych wobec władzy komunistycznej, – porównuje oficjalne wyniki referendum z szacunkami współczesnych polskich historyków;
2. System stalinowski w Polsce i jego załamanie się	– wyjaśnia pojęcia: <i>kongres zjednoczeniowy, konstytucja</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>odchylenie prawicowo-</i>	– wyjaśnia, jakie były przyczyny narastającego roz-	– przedstawia metody, jakimi w okresie stalinowskim wła-	– analizuje i ocenia walkę władzy z „wrogami ludu”,

	<p><i>stalinowska, I sekretarz partii, ideologia komunistyczna, socrealizm, współzawodnictwo w pracy, likwidacja analfabetyzmu, szkolnictwo zawodowe, awans społeczny, robotnik niewykwalifikowany, amnestia dla więźniów politycznych, poznański Czerwiec, polski Październik, demonstracje, debaty;</i></p>	<p><i>nacjonalistyczne, Front Jedności Narodu, mandat, Polska Kronika Filmowa, wrogowie ustroju, procesy polityczne, mordy sądowe, księża patrioci, stowarzyszenie „PAX”, procesy pokazowe, kolektywizacja rolnictwa, Państwowe Gospodarstwo Rolne, kult jednostki, samorządy robotnicze, Służba Bezpieczeństwa, Ogólnopolski Klub Postępowej Inteligencji Katolickiej (KIK), Plenum KC,</i> – omawia założenia planu 6-letniego;</p>	<p>kładu stalinowskiego modelu władzy w Polsce, – charakteryzuje sytuację Kościoła katolickiego w Polsce w latach 1949–1956 i jego rolę społeczną;</p>	<p>dze komunistyczne umacniały swoje rządy i starały się kontrolować społeczeństwo, – charakteryzuje postawy społeczne i działania podejmowane przez Polaków w trakcie poznańskiego Czerwca i polskiego Października, – na podstawie tekstu źródłowego (fragmentu referatu wygłoszonego przez Władysława Gomułkę na VIII Plenum) wyjaśnia, w jaki sposób ocenił on epokę stalinowską ;</p>	<p>– ocenia, czy zmiany zachodzące w Polsce po 1956 roku słusznie są określane mianem odwilży;</p>
<p>3. PRL od Gomułki do Gierka</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>mała stabilizacja, polski Marzec '68, pochód protestacyjny, manifestacje solidarnościowe młodzieży, kontrmanifestacje, represje wobec studentów, Grudzień '70, za-</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>List 34, List otwarty do partii, wojna izraelsko-arabska, „partyzanci” i „mocarowcy”, zwolennicy syjonizmu, „komandosi”, kosztowny import, kredyty zagraniczne,</i></p>	<p>– wyjaśnia, z jakich powodów rządzący rozwinęli w latach 1967–1968 propagandę antysemitką, – podaje formy działań skierowanych przeciwko osobom mającym żydowskie pocho-</p>	<p>– charakteryzuje Marzec '68 i Grudzień '70, – analizuje stosunek władzy do Kościoła katolickiego w okresie rządów PRL lat 50., 60. i 70.;</p>	<p>– ocenia okres rządów Władysława Gomułki i Edwarda Gierka w PRL, – uzasadnia, czy podjęte działania z zakresu polityki społeczno-gospodarczej przez Edwarda Gierka zapowiadały poprawę</p>

	<i>plecze komunikacyjne, centralne planowanie;</i>	<i>zadłużenie zagraniczne,</i> – przedstawia źródła konfliktów między władzą a społeczeństwem w okresie rządów Władysława Gomułki i Edwarda Gierka;	dzenie, – wyjaśnia, na czym polegała „mała stabilizacja”;		sytuacji ekonomicznej Polski;
4. Rozwój opozycji demokratycznej. Ruch społeczny „Solidarność”	– wyjaśnia pojęcia: <i>kierownicza rola partii, protesty robotnicze, ruch studencki, edukacja wolna od nacisku władz, wolne związki zawodowe, środowiska emigracyjne, Sierpień '80, Solidarność, Międzyzakładowy Komitet Strajkowy, grupa ekspertów, porozumienia sierpniowe, karnawał wolności, opozycja, kartki, marsze głodowe, demokracja ludowa, Niezależne Zrzeszenie Studentów;</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>opozycja demokratyczna, wydarzenia w Ursusie i Radomiu, Komitet Obrony Robotników, Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela (ROPCIO), inwigilowanie opozycjonistów, drugi obieg, Konfederacja Polski Niepodległej (KPN), ruch Młodej „Tygodnik Solidarność”, 90 dni spokoju, prowokacja bydgoska,</i> – przedstawia rozumienie pojęcia ruch społeczny „Solidarność”;	– omawia, w jaki sposób władze komunistyczne reagowały na rozwój ruchu społecznego „Solidarność”, – charakteryzuje kierunek zmian zapoczątkowanych przez „Solidarność w kraju, – przedstawia cele, które przed sobą stawiała opozycja, i metody jej działań;	– wyjaśnia, jakie były przyczyny strajków w sierpniu 1980 roku – charakteryzuje postawy społeczne, które dały znać o sobie w latach 1976–1981, – uzasadnia adekwatność pojęcia „karnawał wolności”, – na podstawie tekstu źródłowego (fragmentów 21 postulatów MKS) wskazuje, które z postulatów miały charakter polityczny, a które – ekonomiczny;	– analizuje, jakie były przyczyny rozwoju opozycji demokratycznej w Polsce w 2. połowie lat 70., – uzasadnia adekwatność pojęcia „karnawał wolności”;
5. Polska czasu stanu	– wyjaśnia pojęcia:	– wyjaśnia pojęcia:	– przedstawia meto-	– na podstawie tek-	– ocenia stan wojenny

<p>wojennego i kryzysu lat 80.</p>	<p><i>stan wojenny, godzina milicyjna, rozmowy kontrolowane, cenzura, internowanie, Solidarność Walcząca, powielacz, manifestacje uliczne, związek zdelegalizowany, Pokojowa Nagroda Nobla, kryzys gospodarczy, zadłużenie zagraniczne, sankcje gospodarcze, agonía systemu władzy, pierestrojka, legalizacja „Solidarności”;</i></p>	<p><i>Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), pacyfikacja kopalni „Wujek”, ZOMO, działalność informacyjno-propagandowa, konspiracyjna Tymczasowa Komisja Koordynacyjna (TKK), książki z drugiego obiegu, pozorna stabilizacja, gospodarka wolnorynkowa, referendum, akcje happeningowe, Pomarańczowa Alternatywa,</i> – wyjaśnia, na czym polegał stan wojenny w Polsce;</p>	<p>dy działań podziemnej „Solidarności”, – charakteryzuje życie codzienne w PRL-u: system kartkowy, uliczne manifestacje, represje ludności, kolejki, stosunek do Kościoła katolickiego i młodzieży;</p>	<p>stu źródłowego (fragmentów ulotek Pomarańczowej Alternatywy z lat 1987– 1988) analizuje, w jaki sposób działania Pomarańczowej Alternatywy ośmieszały rzeczywistość PRL, – charakteryzuje czynniki polityczne i ekonomiczne, które wpływały na nastroje i postawy społeczne w latach 80., – ocenia, jak silny był opór społeczny wobec władz w latach 80.;</p>	<p>w Polsce: jego przyczyny, bezpośrednie następstwa i konsekwencje dla dziejów Polski i uzasadnia swoją opinię;</p>
<p>6. Kultura okresu Polski Ludowej</p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>postawa konformistyczna, publikowanie w drugim obiegu, książki prozatorskie, muzyka klasyczna, muzyka rozrywkowa, jazz, piosenka aktorska, muzyka rockowa;</i></p>	<p>– wyjaśnia pojęcia: <i>powieść kryminalna, powieść historyczna, proza reportażowa, literatura faktu, pisarze emigracyjni, miesięcznik „Kultura”, przełom polityczny, adaptacje kanonu polskiej literatury, kino nie-</i></p>	<p>– omawia, jakie były uwarunkowania twórczości artystycznej w okresie PRL, – przedstawia twórczość pisarzy, którzy zdecydowali się na emigrację;</p>	<p>– charakteryzuje najważniejsze tendencje i kierunki w poszczególnych dziedzinach kultury polskiej lat 1945– 1989 – uzasadnia, jaką rolę odgrywały film, muzyka i sztuki plastyczne w życiu</p>	<p>– analizuje, w jaki sposób przemiany polityczne w Polsce wpływały na twórczość artystyczną, – uzasadnia, te przemiany w poszczególnych okresach PRL-u;</p>

		<i>pokoju, „półkowniki”</i> , – wymienia najważniejsze dzieła literatury krajowej PRL;		społeczeństwa PRL;	
7. Polska po 1945 r. – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
8. Polska po 1945 r. – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
IV. Narodziny i funkcjonowanie III Rzeczypospolitej					
1. Załamanie się systemu władzy komunistycznej. Narodziny III Rzeczypospolitej	– wyjaśnia pojęcia: <i>mediator, Okrągły Stół, Komitet Obywatelski, wybory czerwcowe, urynkowanie cen żywności, Rzeczpospolita Polska, III Rzeczpospolita, Policja, samorząd terytorialny, „plan Balcerowicza”</i> ;	– wyjaśnia pojęcia: <i>Grupa Robocza, Solidarność Walcząca, dziennik „Gazeta Wyborcza”, „Tygodnik Solidarność”, wybory „kontraktowe”, Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP)</i> ;	– przedstawia postanowienia obrad Okrągłego Stołu z 1989 r., – charakteryzuje zmiany ustrojowe, które nastąpiły w Polsce po obradach Okrągłego Stołu;	– analizuje i ocenia znaczenie wyborów parlamentarnych z czerwca 1989 r., – charakteryzuje przemiany gospodarcze w Polsce w latach 90. i problemy społeczne, które one wywołały;	– analizuje okoliczności, w jakich doszło do obrad Okrągłego Stołu;
2. Polska w dekadzie lat 90.	– wyjaśnia pojęcia: <i>Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), obóz solidarnościowy, Porozumienie Centrum (PC), kuro-</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>Socjaldemokracja Rzeczypospolitej Polskiej (SdRP), Ruch Obywatelski Akcja Demokratycz-</i>	– sporządza kalendarium najważniejszych zmian ustrojowych w Polsce w latach 90., – charakteryzuje	– analizuje, na czym polegały najważniejsze zmiany ustrojowe w Polsce w latach 90. i w jaki sposób kształtowały	– analizuje, jakie kwestie stały się głównym przedmiotem sporów między politykami w pierwszej dekadzie istnie-

	<i>niówka (zasilek dla bezrobotnych), Unia Demokratyczna (UD), Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD), parlament „kontraktowy”, lustracja, dekomunizacja, mała konstytucja, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Akcja Wyborcza „Solidarność” (AWS), Unia Wolności (UW);</i>	<i>na (ROAD), Kongres Liberalno-Demokratyczny (KL-D), Wyborcza Akcja Katolicka (WAK), Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe (ZCh-N);</i>	sytuację kultury polskiej i osiągnięcia jej twórców w latach 90.;	one życie polityczne w III Rzeczypospolitej;	nia III Rzeczypospolitej;
3. Przystąpienie Polski do NATO i Unii Europejskiej	– wyjaśnia pojęcia: <i>NATO, atak terrorystyczny, interwencja, strefa okupacyjna, Unia Europejska, referendum.</i>	– wyjaśnia pojęcia: <i>„Partnerstwo dla pokoju”, Al-Kaida, Pentagon, Traktat akcesyjny (traktat ateński),</i> – wymienia przykłady udziału polskich wojsk w „wojnie z terroryzmem”.	– przedstawia najważniejsze przyczyny podjęcia przez polskie władze starań o przystąpienie do NATO i Unii Europejskiej, – charakteryzuje trudności, jakie napotykała Polska na drodze do członkostwa w NATO i Unii Europejskiej.	– analizuje, jakie oczekiwania mieli Polacy wobec członkostwa w NATO i Unii Europejskiej, – omawia i uzasadnia, znaczenie przystąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej.	– na podstawie tekstu źródłowego analizuje, jakie argumenty za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej wysuwały polskie władze i jakie lęki przeciwników akcesji starali się przezwyciężyć.
4. Narodziny i funkcjonowanie III Rzeczypospolitej – lekcja	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.

powtórzeniowa					
5. Narodziny i funkcjonowanie III Rzeczypospolitej – lekcja sprawdzająca	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.